

Pomembno varnostno vprašanje

Požar imenujemo ogenj, ki je prestopil meje kurišča. Zagotavljanje požarne varnosti v delovnem okolju je zelo pomembno ne le za podjetja, ki lahko zaradi pustošenja ognjenih zubljev tudi propadejo, ampak tudi za tiste, ki v njem delajo, in, kot smo videli iz nedavnih primerov velikih požarov industrijskih obratov v Sloveniji, tudi za okolico. Požarno varnost mora zagotavljati delodajalec. Zapisana mora biti v požarnem redu.

Požarni red je interni akt podjetja za zagotavljanje organizacije varstva pred požarom, ki mora ustrezati dejanskemu stanju in izpolnjevati določila zakona o varstvu pred požarom ter zahteve številnih podzakonskih aktov, med njimi tudi pravilnika o požarnem redu v stavbah. Delodajalec mora tudi upoštevati določila zakona o varnosti in zdravju pri delu.

Skrb za varstvo pred požarom in upoštevanje požarnih tveganj se začne že z načrtovanjem objektov in organiziranjem delovnih procesov. Ni namreč odveč spomniti, da morajo biti te zadeve načrtovane tako, da ne pride do neželenih in tveganjih dejanj.

Strokovnjaki ugotavljajo, da se večina požarov v objektih zgodi zaradi malomarnosti: nepredvidnega kajenja in odmetavanja cigaretnih ogorkov, vžigov vnetljivih tekočin, plinov in hlapov,

Foto M. M.

kuhanja in nepredvidnega dela z odprtim ognjem, okvar in nepravilnega delovanja električnih in grelnih naprav, samovžiga saj v dimnikih, strele idr. Za veliko tveganje so se v praksi pokazala tudi vzdrževalna dela, prenove ipd. (npr.

varjenje, brušenje, vrtanje, rezanje, segrevanje ...). Tako je recimo do velikega požara v skladišču Mercatorja v Zalogu pri Ljubljani prišlo zaradi varjenja pri nameščanju dodatnih vrat med prostori hladilnice. V požaru je umrl delavec.

Uporaba gasilnikov

Gasilniki so naprave za gašenje začetnih in majhnih požarov. Razlikujejo se po vrsti in količini gasilnega sredstva. Glede na vrsto gasilnega sredstva poznamo gasilnik: na vodo, na zračno peno, na prah in na ogljikov dioksid.

Postopek aktiviranja gasilnika je lahko pri posameznih gasilnikih specifičen in je opisan v navodilih za njegovo uporabo. Zapomniti pa si velja, da najprej sprostimo gumijasto cev, potem izvlečemo varovalko, pritisnemo ročaj sprožilnega mehanizma, pritisnemo na vzvod ročnika, curek praška pa usmerimo na gorečo površino in ročnik pomikamo levo in desno.

Pri gašenju požarov z gasilniki se moramo najprej prepričati o velikosti požara ter presoditi našo uspešnost in morebitno ogroženost zaradi požara. Če presodimo, da smo požaru kos, potem se mu previdno približamo – to storimo vedno v smeri vetra ter pri tem vedno mislimo tudi na morebitno smer umika.

Če ocenimo, da požaru ne bomo kos, moramo takoj klicati gasilce na telefonsko številko 112.

Pri gašenju z gasilnikom si velja tudi zapomniti, da curek gasilnega sredstva usmerimo v sprednji rob požara in ga v cik-cak smeri usmerjamo proti zadnjemu robu požara. Iztekajočo tekočino začnemo gasiti zgoraj in nadaljujemo spodaj.

Po zaključku gašenja se moramo vedno prepričati, ali je požar pogašen, in poskrbeti za ponovno polnjenje gasilnikov.

Številka 112

Zapomnite si številko uprave za zaščito in reševanje za klic na pomoč: **112**.

Ko kličete, povejte: kdo kliče, kaj se je zgodilo, kje se je zgodilo, kdaj se je zgodilo, koliko je morebitnih ponesrečencev in s kakšnimi poškodbami. Pomembno je reševalcem sporočiti tudi okoliščine (požar, nevarne snovi, poškodovan plinovod ...), dobro je, da vedo tudi, kakšno pomoč od njih pričakujete.

Na spletni strani uprave za zaščito in reševanje zveste tudi vse o tem, kje in zakaj so reševalci intervenirali (SPIN dogodki).

Oceniti je treba tveganje

Delodajalec mora oceniti tveganje, poznati požarno ogroženost in nevarnost ter sprejeti ustrezne ukrepe za varstvo pred požarom. Delo je dolžan organizirati tako, da je nevarnost za nastanek požara čim manjša. Če in ko pa do požara vendarle pride, morajo biti na voljo na ustreznih mestih gasilni aparati, notranji hidranti in druga sredstva za gašenje začetnih požarov, označene morajo biti evakuacijske poti, vsi delavci (tudi tisti, ki delajo pri delodajalcu le občasno in začasno) pa morajo biti z vsem tem seznanjeni in usposobljeni za gašenje začetnih požarov.

Izobraževanje in uspo-

Zakon je minimum

Zakoni in podzakonski akti določajo minimume, s katerimi se zagotavlja varovanje ljudi, živali, premoženja in okolja pred požarom. Zagotavljajo se z ustreznim načrtovanjem in upoštevanjem preventivnih ukrepov, pravočasnim odkrivanjem požarov in ustreznim obveščanjem, omejevanjem požarov in gašenjem ter z zagotavljanjem varnega umika ljudi in živali s požarno ogroženega območja.

sabljanje za varstvo pred požarom je zelo učinkovit ukrep le, če je izveden tako, kot je treba, torej smiselno, in ne le kot formalnost. Da je temu zadoščeno, mora biti delavec usposobljen za varstvo pred požarom ob nastopu dela, ob premestitvi na drugo delovno mesto, ob začetku opravljanja drugega dela ter ob spremembi ali uvajanju nove delovne opreme in nove tehnologije. Znanje je treba občasno obnavljati in pri tem upoštevati nove in spremenjene razmere za delo.

V pravilniku o usposabljanju in pooblastilih za izvajanje ukrepov proti požarom so podrobneje določena števila področja, to so: usposabljanje zaposlenih za varstvo pred požarom,

Poznate ta znak?

vajanje evakuacije iz objekta ob požaru. Z vajo evakuacije preizkusijo, kakšna je organizacijska in tehnična pripravljenost in možnost za varno in hitro evakuacijo iz objekta, ter praktično usposobijo zaposlene, kako ukrepati ob požaru, ki ga ni več mogoče pogasiti z ročnimi gasilniki.

usposabljanje in preizkus usposobljenosti za gašenje usposobljenih oseb, odgovornih za gašenje začetnih požarov in izvajanje evakuacije, ter varnostnikov in operaterjev varnostnonadzornih centrov ipd.

Za učinkovito zaščito pred požarom je potrebno poznati tudi poti in načine umika z območja požara, zlasti je to pomembno v stavbah. Evakuacijo stavbe je treba načrtovati in občasno izvesti vajo evakuacije. K vaji evakuacije lastnike

Požarni red, označene evakuacijske poti in gasilnik v Domu sindikatov na Dalmatinovi 4 v Ljubljani.

Požarna varnost se spleča

Podjetja, ki se zave-dajo pomena požarne varnosti, naredijo veliko več, kot le zadostijo zakonskim normam, med drugim tudi zato, ker je že dolgo znano, da vsak evro, vložen v požarno varnost, reši od sedem do deset evrov neposredne in, še več, deset evrov posredne požarne škode.

ali uporabnike stavb (razen eno- in dvostanovanjskih) zavezuje tudi zakon o varstvu pred požarom. Vaja mora biti načrtovana tako, da je učinkovita in da so z njo doseženi cilji, vsekakor pa je koristno, da je o njej obveščena okolica, ki bi zaradi alarma lahko bila vznemirjena.

Načrt evakuacije je grafični prikaz objekta ali dela objekta s podatki, ki prikazuje možnosti urejene-ga gibanja oseb na varno mesto ob požaru ali drugi nevarnosti. Nameščen mora biti v vsaki sobi ali prostoru, kjer se skladno z namembnostjo objekta zadržujejo ljudje.

Požari se iz začetnih glede na okoliščine lahko hitro razvijejo v zelo uničujoče, zato požarne varnosti nikakor ne kaže jemati preveč zlahka.

M. M.

Usposabljanje za izvajanje ukrepov varstva pred požarom

Na podlagi Pravilnika o usposabljanju in pooblastilih za izvajanje ukrepov varstva pred požarom mora delodajalec zagotoviti, da je vsak, ki je redno ali začasno oziroma občasno zaposlen pri njem, usposobljen za varstvo pred požarom in seznanjen s požarnim redom. Teoretični in praktični del posameznega programa usposabljanja za varstvo pred požarom mora, če s tem pravilnikom ni določeno drugače, obsegati: normative, strokovne in druge podlage, osnove gorenja in gašenja, nevarnosti za nastanek požara, seznanjanje z opremo, napravami in sredstvi za varstvo pred požarom in gašenje začetnih požarov, vgrajenimi sistemi aktivne požarne zaščite, izvajanje preventivnih in aktivnih ukrepov varstva pred požarom ter preizkus usposobljenosti za varstvo pred požarom.

Gasilstvo je tvegan poklic

V tem prispevku smo se usmerili na požarno varnost pri delu, ki običajno ni povezano z gašenjem požarov. Posebno poglavje je seveda delo gasilcev, ki so nevarnosti požarov po naravi svojega dela zelo velikokrat izpostavljeni, zato je zanje tveganje poškodb pri delu in poklicnih boleznih veliko. A ne gre pozabiti, da tudi zanje veljajo načela zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu, prav tako pa se tveganja, osebna zaščitna in druga oprema ter preventivni ukrepi predvidevajo v oceni tveganja. Vročina, dim, nevarne snovi, padajoči predmeti, stres ... so stalni spremljevalci dela gasilcev, ki morajo ukrepati v razmerah, ki ogrožajo njihovo lastno varnost. Pomembno je vedeti, da ne smemo njihovega dela oteževati še tisti, ki smo blizu požara ali smo v njem udeleženi oziroma zaradi njega prizadeti. Upoštevajmo navodila vodja gašenja!